

РЕШЕНИЕ

№ 4327

гр. София, 01.07.2021 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Първо отделение 42 състав, в публично заседание на 03.06.2021 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Калин Куманов

при участието на секретаря Росица Б Стоева и при участието на прокурора Кирил Димитров, като разгледа дело номер **273** по описа за **2020** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл.203-207 от Административно-процесуалния кодекс.

Образувано е след като с Определение № 286301/04.12.2019 г., постановено по гражданско дело № 1528/2019 г. по описа на Софийския градски съд делото е изпратено на АССГ по компетентност.

Постъпила е искова молба с вх.№ 13508/01.02.2019 г. по описа на СГС, подадена от Т. Й. С. от [населено място], ЕГН; [ЕГН], с посочено в нея правно основание чл.1, ал.1 от ЗОДОВ, предявена срещу Министерство на правосъдието и Главна дирекция "Изпълнение на наказанията" /ГДИН/, с цена на иска 50 000 лв., представляващи обезщетение за неимуществени вреди от претърпян на 10-ти срещу 11-ти януари 2019 г. битов инцидент в затвора, ведно със законната лихва, считано от 11.01.2019 г. до окончателното изплащане на сумата. Претендират се сторените по делото разноски. В с.з. ищецът не се явява, представлява се от адв.Н., който моли Съда да уважи исковата молба по изложените в същата съображения. Претендира разноски.

Ответникът – Министерство на правосъдието в едномесечния срок по чл.131 ГПК е депозирал отговор по предявената искова претенция, с който я оспорва като неоснователна и недоказана. Излага становище, че от твърденията в исковата молба не може да се направи извод за наличие на изпълнен фактически състав по чл.1, ал.1 ЗОДОВ, като релевира подробни съображения в тази насока. В с.з. този ответник се представлява от юк.М., която моли Съда да отхвърли предявения иск като неоснователен и недоказан. Претендира юрисконсултско възнаграждение. Отправя

възражение за прекомерност на претендираното адвокатско възнаграждение.

Ответникът – Главна дирекция "Изпълнение на наказанията" при Министерство на правосъдието в едномесечния срок по чл.131 ГПК е депозирал отговор по предявената искова претенция, с който я оспорва като неоснователна и недоказана. Излага становище, че от твърденията в исковата молба не може да се направи извод за наличие на изпълнен фактически състав по чл.1, ал.1 ЗОДОВ. В с.з. и този ответник се представлява от юк.М., моли Съда да отхвърли предявения иск, като неоснователен и недоказан. Претендира юрисконсултско възнаграждение и отправя възражение за прекомерност на претендираното адвокатско възнаграждение.

С. градска прокуратура чрез прокурор Д. дава заключение за неоснователност и недоказаност на предявения иск и моли същият да бъде оставен без уважение.

След преценка на събраните по делото доказателства Съдът намира за установено следното от фактическа страна:

По делото не е спорно, че към датата на подаване на исковата молба ищецът изтърпява ефективна присъда от шест месеца лишаване от свобода, като е постъпил в Затвора-гр.С. на 07.01.2019 г., 8-ми отряд, 2а килия. Същият пребивава там до 18.01.2019 г. От докладна записка № 694/16.07.2019 г. на ИФ ИСДВР ЗО "К." се установява, че Т. Й. С. е постъпил в ЗО "К." на 18.01.2019 г. и е настанен в 9-та група, както и че същият е освободен от ЗО "К." на 05.07.2019 г. (л.77 от гр.дело № 1528/2019 г. на СГС).

Ищецът твърди, че на 10.01 срещу 11.01.2019 г., в 02:30 часа през нощта, в съня си пада от втория етаж на затворническата вишка и си удря главата, като този инцидент е предизвикал у него сътресение на мозъка, повръщане, силно главоболие и в резултат на всичко - "фацалис" на едната половина на лицето му, представляващо изкривяване на мускулите и схващане на нервните центрове. Твърди, че сутринта на 11.01.2019 г., при извършена първа проверка в 06:00 часа, затворниците от неговата килия са алармирали надзирателят за настъпилия инцидент, но от това не е последвало каквото и да е действие от страна на затворническата администрация. Впоследствие при втора извършена проверка от страна на затворническата администрация му е обърнато внимание, като ищецът е закаран в затворническата болница. От страна на лекаря му били предоставени два аналгина за болките, които получил в областта на главата. Впоследствие, както се посочва в исковата молба – в неделя, болките в главата и световъртежа на ищеца се засилват, за което отново са му предоставени две обезболяващи хапчета. На същия ден вечерта, ищецът получава "фацалис", като положението му се влошава и в понеделник е транспортиран до УМБАЛСМ "Н.И.Пирогов", където е прегледан от невролог, направен му е скенер, респективно са му предписани антибиотици и инжекции, като последните били спрени след прехвърлянето му в Затворническо общежитие "К." на 18.01.2019 г. Твърди се, че за възстановяването му са необходими специални процедури: иглотерапия, нагревки, физиотерапия, хоспитализация в специализирано болнично заведение. Излага, че причината за инцидента е необезопасеното затворническо легло на два етажа, тип "вишка", което нито има необходимия в случая наклон към стената, нито "перваз" откъм външната страна, с цел да бъдат избегнати подобни случаи, което според него не отговаря на европейските изисквания за съдържание на затворниците в местата за лишаване от свобода. Като друга причина за влошеното му здравословно състояние сочи бездействието на затворническата администрация -

надзирателят, извършил първата проверка, респективно медицинските лица в затворническата болница, които не са му обърнали необходимото внимание, респективно не са взели съответните мерки той да бъде настанен в специализирано болнично заведение.

По делото се представиха следните писмени доказателства от страна на ответника:

Докладна записка от д-р Е. А. – лекар ординатор в ЗО "К.", ведно с листи за преглед на пациент и протокол от компютър-томографско изследване (л.14 от гр.дело № 1528/2019 г. на СГС); отговор на докладна записка от инспектор М. от 12.07.2019 г. и амбулаторен журнал от СБАЛЛС; амбулаторен журнал от медицински център; предписание за физиотерапия с два броя медицински бележки; заявление и молба от адвокат Х. Н.; медицинска справка от д-р А. с 4 приложения; докладна записка от ИСДВР в ЗО "К."; докладна записка за престоя и условията в 8-ма група на Затвора-гр. С. (л.54 от гр.дело № 1528/2019 г. на СГС); медицинска документация, съдържаща се в амбулаторния картон на Т. Й. С. (л.32); становище от ответника с рег. № 6651/15.10.2020 г., с приложено обяснение от К. В. Л. (л.64).

От представеното становище рег.№ 6651/15.10.2020 г. (л.64), изготвено от процесуалния представител на ответника, се установява, че е проведен разговор с К. В. Л., лишен от свобода, председател /кмет/ на 8 група, избран от лишените от свобода за такъв и настанен в същата група. От страна на същия е представено писмено обяснение, от което се установява, че действително е имало инцидент. Л. посочва, че "нощта е преминала спокойно. Сутринта, той заедно със старшините при извършване на сутрешна проверка и при отваряне на съседната килия разбира от Т. Й. С., че същият е паднал от затворническата вишка. Ищецът е заявил на старшината лично, че не се нуждае от лекарска помощ. На по-късен етап, Л. забелязва, че устата на ищеца започва да се изкривява, за което веднага му била предоставена медицинска помощ". За доказване на претърпените вреди по искане на ищеца беше допуснат и разпитан свидетелят Б. Д. И., а по искане на ответника – К. В. Л. – лишен от свобода, III-та група, Затвора-гр.С..

Свидетелят И. заяви, че познава ищеца от затвора, тъй като са били разпределени в осма група, второ приемно. Заедно са обитавали едно спално помещение. В спалните помещения леглата са двойни, на два етажа, като И. заемал леглото на първия етаж, а ищецът съответно – леглото на втория етаж. Осветлението се гаси в 23:00 ч, като някъде към два-три през нощта свидетелят е чул шум от падане. Ищецът бил на земята, почти в безсъзнание. Бил вдигнат и положен на леглото на И., както и наплискан с вода. И. веднага сигнализирал на дежурния за случая, който му заявил, че не може да изведе ищеца от килията, поради което Т. останал в това състояние и положение до сутринта. При първата извършена проверка било съобщено за случая и състоянието на ищеца, както и втори път по време на междинната проверка към 08:00-08:30 ч. По време на проверката ищецът не могъл да стане, единствено съобщил името си на старшината, при което бил оставен да лежи. И. изразил желание да придружи ищеца до медицинския кабинет, но не му било разрешено. Заявява, че по това време друг лишен от свобода – М. чакал за зъболекар. В периода 09:00-10:00 ч сутринта лишените от свобода били допуснати до затворническата лавка, но Т. не могъл да отиде, тъй като бил замаян. И. му предложил да хапне нещо, но той отказал, тъй като му се гадело. На следващия ден свидетелят бил преместен и до 23 април не видял ищеца. Впоследствие И. е срещал ищеца в приемната, като е забелязал видимо изкривяване на лицето му от лявата страна. Устните му били на една страна, говорел

трудно, а това било три месеца след инцидента. Тогава ищецът е настанен в болница и му било заявено, че нищо му няма и че ще се оправи. Относно падането свидетелят твърди, че ищецът е паднал от височина 1.70 м. Затворническите легла (вишки) нямат обезопасителни прегради, отдолу има арматурна мрежа, сглобка винкел. Няма стълба за качване на леглото на втория етаж. За качване на втория етаж е необходимо да се извърши набиране. Всички долни легла били заети. Леглата са стари, налага се да бъдат подпирани се с картон, за да не се клатят. Твърди, че ищецът е паднал при завъртане насън през нощта. Ищецът има оплаквания, че не чува, не вижда с периферното зрение

Свидетелят Л. заяви, че познава ищеца от Затвора, 8 група от края на 2018 г. и началото на 2019 г. С него не са били в едно и също помещение. Свидетелят е бил отговорник за дисциплината, храненето и чистотата. За инцидента помни, че е било сутринта. При проверка със старшините свидетелят установил, че Т. С. е излязъл в коридора пред затворническата стая, като там била проведена проверката. Тогава С. споделил, че е паднал, че му е ниско кръвното налягане и ще полегне. След проверката Л. си отишъл в своята стая, като от проведен разговор със старшините разбрал, че са предложили на С. да посети лекар, но той е отказал. Допълва, че ищецът посетил лекар два-три дни след инцидента. Л. повикал С., като го разпитал относно случилото се, дали е имало сбиване, но ищецът отговорил, че е спал и е паднал от леглото. При разговора свидетелят установил, че устата на ищеца е била издута и започва да се изкривява. След този инцидент че не се е виждал с ищеца, тъй като последният бил преместен в 30 К.. Заявява, че през нощта не е чул да се тропа на вратата, а стаите им се намират в един и същ коридор. Свидетелят е бил наричан "Кмета", като това била практика в затворите, тъй като "Кметът" винаги ходи със старшините на проверките. По време на проверката ищецът заявил, че му е лошо и в тази връзка му било предложено да отиде на лекар, но той отказал, заявявайки, че му е паднало кръвното. Същата сутрин по време на извършената проверка, не е имало проблем с лицето на ищеца – лицето му се изкривило не същия ден, а по-късно.

В хода на съдебното производство беше допусната комплексна съдебно-медицинска експертиза с вещи лица Доц. д-р П. Г. К. и Доц. д-р Д. П. Н., които дадоха заключение по следните задачи:

1. Какви увреждания е получил при инцидента Т. Й. С.
 2. Какви телесни повреди по смисъла на закона представляват въпросните увреждания и какъв е срокът за възстановяването на Т. Й. С.?
 3. Биха ли се получили последващите усложнения /настъпилия фациалис/, ако бяха се взели адекватни мерки още на 11.09.2019 г.
 4. Има ли увреждане на дясното ухо от настъпилия инцидент, възстановен ли е слухът и до каква степен е възстановен.
 5. Има ли причинно-следствена връзка между страданията на ищеца понастоящем и инцидента, така както е описан в исковата молба и по какво се съди за такава връзка.
- Съдът ще коментира приетото и неоспорено експертно заключение в хода на съдебното производство при излагане на правните си изводи.

При така установената фактическа обстановка Съдът достигна до следните правни изводи:

Исковата молба е процесуално допустима, като подадена от лице с правен интерес и съдържаща предписаните законови реквизити.

Разпоредбата на чл.1, ал.1 ЗОДОВ сочи, че държавата и общините отговарят за вредите, причинени на граждани и юридически лица от незаконосъобразни актове, действия или бездействия на техни органи и длъжностни лица при или по повод на изпълнение на административна дейност. Съгласно нормата на чл.203 АПК гражданите и юридическите лица могат да предявяват иски за обезщетение за вреди, причинени от незаконосъобразни актове, действия или бездействия на административни органи и длъжностни лица. Исковата защита е възможна при условията на чл.1, ал.1 ЗОДОВ.

Фактическият състав на отговорността изисква кумулативното наличие на следните предпоставки: 1. Незаконосъобразен акт, действие или бездействие на орган или длъжностно лице на държавата/общината, при или по повод изпълнение на административна дейност, отменени по съответния ред; 2. Настъпила вреда от такъв административен акт или от действието или бездействието и 3. Причинна връзка между постановения незаконосъобразен акт, действие или бездействие и настъпилите вредоносен резултат.

Искът за обезщетение се предявява срещу юридическото лице, представлявано от органа, от чиито незаконосъобразен акт, действие или бездействие са причинени вредите, а чл.203, ал.2 препраща за неуредените случаи към ЗОДОВ. Ответникът, според правилото на чл.205 АПК е юридическото лице, представлявано от органа (в случая от специализираните органи по изпълнение на наказанията), от чиито незаконосъобразен акт, действие или бездействие са причинени вредите.

Исковата претенция на ищеца за 50 000 лв. обезщетение за претърпени неимуществени вреди за претърпял инцидент в затвора на 10.01.2019 г. срещу 11.01.2019 г. е насочена срещу Главна дирекция "Изпълнение на наказанията", която е надлежен ответник и Министерство на правосъдието. В случая Министерство на правосъдието не притежава пасивната процесуална легитимация за предявената искова претенция. Не Министерство на правосъдието, а ГД "Изпълнение на наказанията" е органът, осъществяващ прякото ръководство и контрол върху дейността на местата за лишаване от свобода и пробационните служби по аргумент от чл.12 ал.1 ЗИНЗС.

Следователно Министерство на правосъдието, срещу което е предявен искът, не е пасивно легитимирано да отговаря по този иск, с който се претендира обезщетение от незаконосъобразна административна дейност на служители на ГД "Изпълнение на наказанията". Пасивната процесуална легитимация на ответника е сред положителните процесуални предпоставки за възникване на правото на иск и липсата ѝ в случая обуславя неоснователност на иска, предявен срещу Министерство на правосъдието. Насочването на иска за обезщетение за вреди по ЗОДОВ срещу ненадлежен ответник е въпрос на основателност, а не на допустимост на същия иск, поради което, когато се претендират вреди от ненадлежен ответник, претенция се явява неоснователна на това основание.

Ответникът ГД "Изпълнение на наказанията" съгласно чл.12, ал.2 ЗИНЗС е юридическо лице към Министъра на правосъдието и осъществява пряко ръководство и контрол върху дейността на местата за лишаване от свобода, а затворите са нейни териториални служби. За вредите, причинени от незаконосъобразни актове, действия и/или бездействия на администрацията на затвора и длъжностни лица в системата на тази администрация, следва да отговаря юридическото лице.

В конкретния случай ищецът твърди, че нанесените му неимуществени вреди се

изразяват в сътресение на мозъка, повръщане, силно главоболие, фациалис на едната страна на лицето му, изразяващо се в изкривяване на мускулите и схващане на нервните центрове. Твърдението е, че вредите са му причинени от бездействие от страна на служителите на ответника да поставят обезопасителни прегради на затворническите легла (вишки), както и поради неосигуряване на адекватно медицинско обслужване и грижи след падането му.

Доколкото се претендират вреди, причинени от две отделни бездействия на ответника, претенциите следва да бъдат разгледани поотделно.

1. Първото твърдение е за причинени вреди от незаконосъобразно бездействие от страна на ГДИН да вземе мерки за охрана здравето на ищеца при изпълнение на наказанието. Основателността на иска като така предявен, следва да се опира на установяване наличието на обстоятелства, изискващи нормативно определено задължение за действие.

В ЗИНЗС и ППЗИНЗС не се съдържат изрични норми относно затворническите мебели. Безспорно е, че на лишените от свобода се осигурява спално помещение. Съгласно разпоредбата на чл.21, ал.1 ППЗИНЗС спалните помещения се обзавеждат с отделни легла за настанените лица, снабдени със спални принадлежности, шкафчета за лични вещи, маса, столове, осветителни и отоплителни тела, като се осигуряват условия за пряк достъп на дневна светлина и възможност за проветряване. А според чл.27, ал.1 ППЗИНЗС настаняването на лишените от свобода в спални помещения се извършва от съответния инспектор по социални дейности и възпитателна работа въз основа на капацитетните възможности на отделните помещения в групата, изискванията на режима и сигурността, личностната характеристика на лишения от свобода, възможността да оказва или да се поддава на отрицателно влияние, психологическата съвместимост с другите лишени от свобода, здравословното състояние и естеството на възложената работа. Отделно от това в чл.62 ЗИНЗС е предвидена гъвкава система за първоначално настаняване и преместване.

От показанията на изслушаните свидетели се установи, че в спалните помещения леглата са двойни, на два етажа, като нямат обезопасителни прегради, отдолу има арматурна мрежа, сглобка винкел; няма стълба за качване на леглото на втория етаж, а за качване на втория етаж е необходимо да се извърши набиране.

Спорното е конкретния случай и имащо съществено значение за установяване на причинно-следствената връзка относно основателността на предявения е иск се състои в това – задължена ли е затворническата администрация да поставя прегради на затворническите двойни легла (вишки), респективно такава преграда представлява по смисъла на чл.21, ал.1 ППЗИНЗС спална принадлежност, както и липсата и представлява ли по своята същност лоши и нечовешки условия в местата за лишаване от свобода.

Съдът след обстойна проверка на нормативната база, установи, че в същата липсва такова вменено на затворническата администрация задължение. Така наречените "обезопасителни прегради" на двойни, поставени едно върху друго легла е ноторно известно, че се поставят допълнително, когато се касае за деца в ранна възраст – от 0 до 3 години. Те не са предвидени като задължителен елемент от конструкцията на леглата, предвидени за затворници. По своята същност окачване на леглото е защитна преграда, която не позволява на човек да падне от леглото. Такива устройства са вградени, т.е. дизайнът на леглото предварително осигурява наличието на такава бариера. Също така ограничителят може да бъде закупен, ако е налице такава нужда.

Вярно е, че закона липсва изрично нормативно изискване от страна на затворническата администрация да поставя такива прегради, но съдебната практика тълкува липсата на такива предпазни принадлежности като лоши битови условия. По силата на чл.40, ал.1 и ал.2, т.1 ЗИНЗС наказанието лишаване от свобода се изпълнява чрез настаняване на осъдените в определени места за лишаване от свобода и подлагането им на поправително въздействие,

като поправителното въздействие се осъществява чрез осигуряване на условия за поддържане на физическото и психическото здраве и за уважаване на човешкото достойнство на осъдените. Така прокламираната теза е доразвита в чл.43, ал.2 от закона, където е предвидено, че всяко място за лишаване от свобода трябва да разполага с необходимите жилищни, битови и други помещения за осъществяване на поправително въздействие. Очевидно е, че ответникът е създал в Затвора-гр.С. условия за прекарване на физиологически необходимия нощен сън, които затрудняват нормалното му и необезпокоявано ползване от лишените от свобода. Не без значение в случая е, че съгласно експертното заключение такава травма би могла да се получи от падане, което доказва релевантната за спора причинно-следствена връзка. Случилият се инцидент не се отрича от ответника.

Нещо повече: по силата на чл.46, ал.1 ЗИНЗС омбудсманът може да препоръчва на министъра на правосъдието да бъде закрит, реконструиран или разширен определен затвор, затворническо общежитие, поправителен дом или арест, където поради висока степен на пренаселеност или лоши хигиенно-битови условия не може да се осъществява поправително въздействие или съществува опасност за увреждане на физическото или психическото здраве на задържаните лица. В изпълнение на това свое правомощие О. е изготвил Доклад на националния превантивен механизъм за проверките в ГД "Изпълнение на наказанията"; затворите в [населено място], С., Б., общежитията към тях и арестите в [населено място] и Б.. В раздел "Материални условия" на доклада по отношение на Затвора-гр.С. е констатирано, че: помещенията са остарели и амортизирани. Броят на лишените от свобода лица, настанени в килиите, е многократно по-голям от допустимия по стандарт. Докато осъдените са настанени по 6 до 8 човека в двойни килии със собствен санитарен възел, включващ тоалетна и душ, обвиняемите и подсъдимите са настанени по 8 до 18 човека в големи помещения. Леглата във всички стаи са на две и дори на три нива. Към момента на проверката в затвора в [населено място] са настанени около 1700 лишени от свобода, от които 927 са в корпуса (при капацитет около 600 души). Направена е препоръка за строителство на нов затвор в [населено място]. На основание изложените съображения Съдът прави извод, че поради високата степен на пренаселеност, лошите хигиенно-битови условия в Затвора-гр.С., е налице реално съществуваща опасност за увреждане на физическото здраве на лишените от свобода лица.

Следва да се приеме, че в случая има място и нарушение на забраната за изтезание, нечовешко или унижително отношение от страна на специализираните органи по изпълнение на наказанията произтича пряко и от чл.3 на КЗПЧОС, която по силата на чл.5, ал.4 от Конституцията е част от вътрешното право и има предимство пред националното законодателство.

В конкретния случай следва да се приеме за установено, че е налице твърдяното за извършено от ответника нарушение, изразяващо се в проявено бездействие, от което за ищеца са произтекли вреди.

За доказване на неимуществените вреди ищецът ангажира изслушване на съдебно-медицинска експертиза. Относно страданията на ищеца – главоболие, гадене, световъртеж, експертната даде заключение, че същите са в причинно-следствена връзка с преживяната травма на главата при падането, като липсват данни за огнищни и травматични промени на костите на черепа, доказано в извършеното нервообразно изследване. Получените повреди /травма на главата/, съгласно заключението, представляват временно разстройство на здравето без опасност за живота. Като срокът за възстановяване е 10-15 дни, но при продължаване на оплакванията е необходимо проследяване състоянието със специализирани изследвания Е., КТ на мозъка, Я. и консултации с невролог. Според експертното заключение увредата на лицеви нерв не е в причинно-следствена връзка с получената травма на главата при падането на ищеца, тъй като парализата може да се изяви при простуда, артериална хипертония, диабет и други. Тази увреда не може да се приеме като усложнение от падането при процесния инцидент. Тя е диагностицирана от невролог на 14.01.2019 г., отбелязано в представената по делото медицинска документация – Амбулаторен лист № 006428. Вещите

лица са посочили, че по отношение на ищеца е назначено и приложено адекватно лечение, и не е фатално, че същото е започнато от 14.01.2019 г.

По отношение на поставения въпрос от УНГ гледна точка, дали има увреждане на дясното ухо от настъпил инцидент, възстановен ли е слухът и до каква степен, вещите лице след извършен преглед на ищеца установяват, че липсват патологични промени на ушите (вкл. на тъпанчевите мембрани), а при направено изследване на слуха е установено лекостепенно звукоприемно намаление на слуха от 30 до 50 децибела за дясното ухо за всички честоти, с изключение на 2 кХц. Съгласно документите на ТЕЛК в България, в проценти намалената работоспособност на такова намаление на слуха от 34 до 45 дБ е 15 %. Съгласно комплексната съдебно-медицинска експертиза, въз основа на представената по делото медицинска документация може да се допусне падането и травмата, получена от пострадалия, да бъде причина за намалението на слуха. Липсват данни за предишни изследвания на слуха (преди травмата), но може да се допусне, че звукоприемното намаление на слуха е причинено от травма. Ето защо Съдът приема за доказано по делото както увреждането, така и причинно-следствената му връзка с незаконосъобразното бездействие на ГДИН

Поради наличието на незаконосъобразно бездействие на ответника следва да се приеме, че на ищеца по делото са били причинени претендираните вреди.

2. Второто твърдение на ищеца е за претърпени от него вреди поради липса на адекватно медицинско обслужване и грижи от страна на затворническата администрация.

Съгласно разпоредбата на чл.2, ал.1 от Наредба № 2/22.03.2010 г. за условията и реда за медицинско обслужване на лишените от свобода, медицинското обслужване на лишените от свобода се осъществява в медицински центрове и в специализирани болници, разкрити в местата за лишаване от свобода, по реда на чл.5, ал.1 от Закона за лечебните заведения, каквито безспорно има в Затвора-гр.С., а съгласно ал.2 на същата норма - при необходимост медицинското обслужване на лишените от свобода може да се осъществи и в други лечебни заведения.

Лечебните заведения в местата за лишаване от свобода са част от националната система за здравеопазване и извършват своята дейност в съответствие с Правилника за устройство и дейността на лечебните заведения към Министерство на правосъдието. Разпоредбата на чл.2, ал.1 от Правилника за устройството и дейността на лечебните заведения към МП – лечебните заведения към Министерството на правосъдието са: 1. специализирани болници за активно лечение на лишените от свобода и 2. лечебни заведения за извънболнична помощ - медицински центрове. Дейността в лечебните заведения се координира и контролира от Министъра на правосъдието чрез ГДИН, а Министърът на здравеопазването осъществява методическо ръководство и съдейства за осигуряването на медицинската и стоматологична помощ на лишените от свобода.

От събраните по делото писмени и гласни доказателства се установява, че на 10.01.2019 г. срещу 11.01.2019 г., Т. Й. С. е претърпял инцидент, падайки от втория етаж на затворническото си легло (вишка). Сутринта на 11.01.2019 г. старшината при извършена проверка е предложил на лишения от свобода да му бъде осигурен медицински преглед, като същият е отказал. Видно от показанията на св.Л., ищецът не е поискал своевременно предложеното да му бъде предоставена веднага медицинска грижа. Свидетелят дори потвърждава, че няколко дни след инцидента е забелязал изкривяване на устните на ищеца.

От представена Медицинска справка изх.№ 941/18.07.2019 г., изготвена от д-р Т., Специализирана болница за активно лечение на лишени от свобода – Затвора-гр.С., Т. Й. С. е прегледан в приемен кабинет на болницата, както следва: на 13.01.2019 г. – по повод болки в дясното ухо, медикиран и върнат в 8-ма група; на 14.01.2019 г. – приложено медикаментозно лечение и върнат в групата; на 15.01.2019 г. – поставена диагноза "Възпаление на дясно ухо", медикиран; на 16.01.2019 г. – медикиран и върнат в медицинския център; лечение в СБАЛЛСС-С. за времето от 01.04.2019 г. до 25.04.2019 г.; проведени физиопроцедури във физиотерапията на СБАЛЛСС-С. от 27.02.2019 г. до 25.04.2019 г. (л.54-71).

От медицинска справка изх.№ 694/16.07.2019 г. се установява, че ищецът на 14.01.2019 г. е изведен от затворническото общежитие в Институт "Пирогов", където му е направен скенер, след това същият е консултиран с неврохирург и невролог с Диагноза: "Парализа на бел." Дадена му е терапия: Манитол за три дни, Дексаметазон ампули за една седмица, като първите три дни по 2 ампули, Пентоксифилин таблетки и Миогама таблетки за десет дни. Терапията е започната в Затвора-гр.С. и е продължена в ЗО "К." след телефонен разговор със Затвора С.. През м.февруари и март 2019 г., ищецът е консултиран в Затвора-гр.С. двукратно с невролог и проведен курс по физиотерапия. Проведен е пълен курс на лечение с невротопри медикаменти според препоръките на невролозите консултанти в Институт "Пирогов" и Затвора-гр. С.. До края на м.май 2019 г. състоянието на ищеца съгласно медицинската справка е възстановено и оплакванията му са отшумели, като последните седмици същият сам отказвал да вземе предложената му терапия.

Следователно се установява за наличие на обстоятелства, визирани в разпоредбата на чл.135, ал.1 ЗИНЗС, които са обусловили задължение за действия спрямо ищеца, изразяващи се в издаване на заповед за преместване за лечение извън медицинските центрове на местата за лишаване от свобода.

В конкретния случай от страна на затворническата администрация такива действия са предприети, макар и два дни по-късно, предвид изричния отказ на ищеца, установен от събраните по делото писмени и гласни доказателства. В случая липсва бездействие от страна на администрацията на Затвора-гр.С. да осигури адекватна медицинска помощ на лишен от свобода, който не може да си осигури сам по реда на чл.8, чл.56 и чл.60 от Наредбата. Напротив, установява се многократно посещение при лекари-специалисти, които са провели лечение. Нормативният акт, който урежда медицинското обслужване на лишените от свобода е Наредба № 2/22.03.2010 г. за условията и реда за медицинското обслужване в местата за лишаване от свобода. Съгласно чл.128, ал.1 ЗИНЗС при изпълнение на наказанието лишаване от свобода се създават условия за опазване на физическото и психическото здраве на лишените от свобода. Медицинското обслужване се осъществява от медицински центрове и специализирани болници за активно лечение, разкрити към местата за лишаване от свобода по реда на чл.5, ал.1 от Закона за лечебните заведения, които са част от националната система за здравеопазване и медицинска помощ. В медицинските центрове към затворите, затворническите общежития и поправителните домове се осъществява дентална помощ, спешна медицинска помощ, първична медицинска помощ, специализирана извънболнична помощ, както и профилактика за укрепване и поддържане на физическото и психическото здраве на лишените от свобода лица. Изпращането на лишени от свобода за лечение на други места се осъществява по препоръка и предписание на лекуващите лекари. Анализът на посочената нормативна уредба сочи, че нормативно установеното задължение на администрацията в местата за изтърпяване на наказанието лишаване от свобода, е създаването на условия за опазване на физическото и психичното здраве на лицата изтърпяващи това наказание. В конкретния случай се установява, че тези изисквания са спазени – на ищеца е осигурен възможност за посещение в медицински център и провеждане на лечение под лекарско наблюдение, изследвания. Следва да се има предвид, че е налице разлика между дължимата административна дейност по материално-битово осигуряване, оборудване с медицинска техника, снабдяване с лекарства и други, които се организират от ГДИН, и медицинската такава – профилактична, диагностична, лечебна и други, като качеството на последната следва да се основава на медицински стандарти и добра медицинска практика. Администрацията не може да носи дори отговорност и за начините, по които е лекуван ищецът. Това следва пряко и от разпоредбите на чл.3 и чл.4 от Правилника за устройството и дейността на лечебните заведения към МП, приет с ПМС № 159/17.07.2003 г., както и съгласно чл. 3, чл. 4 и чл. 5 от Наредба № 2/2010 г.

Ето защо Съдът намира тази претенция за неоснователна и същата подлежи на отхвърляне.

С оглед доказаността на първата претенция за обезщетение, същата следва да бъде уважена,

като на основание чл.52 от Закона за задълженията и договорите Съдът следва да определи обезщетението по справедливост, с оглед характера на деянието, естеството на увреждането и степента на претърпените морални страдания, като отчете и времето на престой на ищеца в затвора. Справедливото обезщетение в случая Съдът определя в размер на 500 лв. предвид следните съображения: Съобразно задължителните указания, дадени в т.ІІ от ППВС № 4/1968 г. понятието "справедливост" по смисъла на чл.52 ЗЗД не е абстрактно понятие. То е свързано с преценката на редица конкретни обективно съществуващи обстоятелства, които трябва да се имат предвид от Съда при определяне размера на обезщетението. Справедливият размер на обезвредата следва да почива на обективни критерии и да бъде адекватен от претърпените вреди. Обезщетението трябва е съразмерно с вредите и да отговаря, както на конкретните данни по делото, така и на обществените представи за справедливост.

В съдебното производство по присъждане на обезщетение посочените неимуществени вреди следва да намерят материален израз, който законът в нормата на чл.52 ЗЗД определя по справедливост, макар неимуществените вреди да нямат стойностно изражение и да не подлежат на аритметично изчисляване. В тази връзка Съдът съобрази обстоятелството, че периодът, през който ищецът е търпял болките и страданията, не е много дълъг, както и обстоятелството, че първоначално той самият е отказал да бъде заведен на медицински преглед, както и заключението на СМЕ, според което страданията, претендирани като усложнения след инцидента, не са в причинно-следствена връзка със същия. Ето защо Съдът намира, че 500 лв. представлява справедлив размер на обезщетението. В останалата част до претендирания размер от 50 000 лв. искът следва да бъде отхвърлен като неоснователен.

При този изход на спора следва ответникът да заплати на ищеца разноски, които според чл.10, ал.3 ЗОДОВ следва да му се присъдят за разноските по производството – депозит за СМЕ (806 лв.), както за внесената държавна такса (10 лв.). Възнаграждението за един адвокат обаче е съразмерно с уважената част от иска. По делото са представени доказателства за договорено и заплатено в брой адвокатско възнаграждение в размер на 1 000 лв. и доколкото искът е уважен частично, съобразно уважената част от иска - 500 лв., на ищеца се дължи адвокатско възнаграждение в размер на 10 лв. В рекапитулация ответникът следва да бъде осъден да заплати на ищеца съдебно-деловодни разноски в общ размер на 826.00 лв. По силата на чл.10, ал.4 ЗОДОВ (ред. ДВ, бр.94 от 2019 г.) Съдът осъжда ищеца да заплати юрисконсултско възнаграждение на ответника, когато последният е юридическо лице и е бил защитаван от юрисконсулт, като размерът на възнаграждението не може да надхвърля максималния размер за съответния вид дело, определен по реда на чл.37 от Закона за правната помощ. Указаната норма на ЗПП предвижда, че заплащането на правната помощ се определя в наредба на Министерския съвет по предложение на НБПП. Правилото на чл.25 от Наредбата за заплащането на правната помощ предвижда, за защита по дела с определен материален интерес възнаграждението е от 100 до 300 лв.; когато делото е продължило повече от три съдебни заседания, или когато материалният интерес е над 10 000 лв., възнаграждението може да бъде увеличено с до 50 на сто от максимално предвидения размер. Съдът намира, че базата за определяне на юрисконсултското възнаграждение следва да е в средния размер на чл.25, ал.1 НЗПП – 200 лв. Обаче доколкото това в случая материалният интерес по делото е над 10 000 лв. (а именно 50 000 лв.), и едновременно с това делото е продължило повече от три съдебни заседания (а именно пет съдени заседания), то са налице условията за увеличаване на това възнаграждение с 50 на сто, т.е. с още 100 лв. Съдът съобрази, че цитираната по-горе разпоредба чл.10, ал.4 ЗОДОВ предвижда единствено възнаграждението за един адвокат да се редуцира съразмерно с отхвърлената част от иска, но за юрисконсултското възнаграждение не е предвидено такова редуциране. Поставената от законодателя граница, която не следва да бъде надвишавана, е максималният размер за съответния вид дело, определен по реда на чл.37 ЗПП. Ето защо в рекапитулация ищецът следва да бъде осъден да заплати на ответника

юрисконсултското възнаграждение в размер на 300 лв.
Така мотивиран и на основание чл.203 и сл. от АПК, Административен съд-София град,

Р Е Ш Е Н И Е:

ОСЪЖДА Главна дирекция "Изпълнение на наказанията" в Министерството на правосъдието да заплати на Т. Й. С. от [населено място], ЕГН: [ЕГН], обезщетение за претърпени неимуществени вреди в размер на 500 лв. (петстотин лева), от бездействието на същата дирекция да му осигури нормални битови условия, свързани с обезопасяване на затворническото му легло, поради което той е претърпял инцидент и увреждания на 10.01.2019 г. срещу 11.01.2019 г. в Затвора-гр.С., ведно със законната лихва, считано от 11.01.2019 г. до окончателното изплащане на сумата.

ОТХВЪРЛЯ иска за разликата над 500 лв. до претендираната сума 50 000 лв.

ОТХВЪРЛЯ иска на Т. Й. С. от [населено място], ЕГН: [ЕГН], с правно основание чл.1, ал.1 от ЗОДОВ, предявен срещу Министерство на правосъдието, за заплащане на сумата в размер на 50 000 лв., представляваща обезщетение за претърпени неимуществени вреди от претърпяна на 10.01.2019 г. срещу 11.01.2019 г. в Затвора-гр.С. инцидент и увреждания, ведно със законната лихва, считано от 11.01.2019 г. до окончателното изплащане на сумата.

ОСЪЖДА Главна дирекция "Изпълнение на наказанията" в Министерството на правосъдието да заплати на Т. Й. С. от [населено място], ЕГН: [ЕГН], съдебно-деловодни разноски в общ размер на 826 лв. (осемстотин двадесет и шест лева).

ОСЪЖДА Т. Й. С. от [населено място], ЕГН: [ЕГН], да заплати на Главна дирекция "Изпълнение на наказанията" в Министерството на правосъдието, юрисконсултското възнаграждение в размер на 300 лв. (триста лева).

Решението може да бъде обжалвано с касационна жалба или протест пред Върховния административен съд в 14-дневен срок от получаване на съобщенията до страните, че е постановено.

СЪДИЯ: